

Farah Naz Ata – Shaista Alam – Noman Saeed

A jövedelemeloszlást meghatározó tényezők, fejlődő országok empirikus elemzése

ÖSSZEFOGLALÓ: A jövedelemeloszlás a közgazdasági elméletek központi témája, napjainkra pedig eljutott az elmélettől az alkalmazásig. A kormányzat és az intézmények szerepe a jövedelemeloszlás alakulásában mélyreható elemzést kíván, különösen a fejlődő országokban, a megfelelő szakpolitikák kialakítása érdekében. A jövedelemeloszlásnak ezt az aspektusát a fejlett országokban számos esetben vizsgálták empirikusan, de a fejlődő országokban még mindig hiányterületnek számít. A jelen tanulmány a kutatás ezen hiányosságát kívánja orvosolni azzal, hogy a jövedelemeloszlást meghatározó fiskális, intézményi és makrogazdasági tényezőket vizsgálja 50 fejlődő országban, panelbecslés segítségével, az 1995–2015-ös időszakra vonatkozóan, ötvenkénti adatokkal. A tanulmány a jövedelemeloszlást három irányból elemzi: Gini-együttható, a legszegényebb 20 százalék jövedelmi hányada és a szegénységi rés. A tanulmány következtetése, hogy a kormányzati folyó kiadások negatívan, a szociális kiadások pedig pozitívan hatnak a jövedelem egyenlő eloszlására. A korrupció ellenőrzése és a bürokrácia minőségének javulása negatívan hatnak a jövedelmek újraelosztására. A növekvő infláció úgy tűnik, hogy átmenetileg előnyt jelent a legkisebb jövedelműek számára, míg a munkanélküliség, az egy főre jutó jövedelem és a kereskedelem nyitottsága ellenkező hatást vált ki.

KULCSSZAVAK: jövedelemeloszlás, meghatározó tényezők, fiskális, intézményi, makrogazdasági, fejlődő országok, panel

JEL-kódok: H5, I0, O5

DOI: https://doi.org/10.35551/PSZ_2019_4_3

A jövedelemeloszlás átfogó fogalom, amelyet a közgazdasági tanulmányok különféle képpen értelmeznek. A tényezők szintjén a föld-, a munka- és a tőke-jövedelemeloszlás arányát vizsgálják a nemzeti jövedelemben. Ez a megközelítés mikroökonómiai szemléletű, és ezt követte számos meghatározó közgazdász, köztük *Adam Smith*, de makrogazdasági szempontból más a

jövedelemeloszlás definíciója. Ebben az esetben a jövedelemeloszlást a háztartások és az egyén szintjén is vizsgáljuk (Tinbergen, 1972).

Jelen tanulmány ez utóbbi megközelítést alkalmazza. Ha az egész társadalomban tekintjük a jövedelemeloszlást, azt vizsgáljuk, mennyire egyenletesen oszlik meg a jövedelem a népesség körében. A tökéletesen egyenlő jövedelemeloszlás azt jelenti, hogy a társadalom minden tagja azonos jövedelemmel rendelkezik, míg a tökéletesen egyenlőtlen jövedelem azt jelenti, hogy minden jövedelem

Levelezési e-cím: ata.farah3@gmail.com

shaista.aq@gmail.com

economaniacs@yahoo.com

egyetlen egyéné, míg a többieknek egyáltalán nincsen jövedelme. A valóságban a legtöbb országban olyan jövedelemeloszlást látunk, amely e két szélsőség között helyezkedik el.

A jövedelem népesség körében való eloszlásának megértéséhez többféle mérőszámot használnak, hogy tudományosan kikövetkeztessék az egyes gazdaságok jövedelemeloszlását. Ezek a mérőszámok annak függvényében változnak, hogy a vizsgált népesség jövedelemeloszlásával kapcsolatosan milyen szempontokat vizsgálunk. A jövedelemeloszlás jellemzésére gyakran használnak olyan mutatókat, mint a Gini-együttható, a Theil-index, a Hoover-index, a jövedelmi ötödök aránya, a Palma-arány, a munkajövedelem aránya stb. Ezek közül az első kettőt használják a leggyakrabban. Egy adott gazdaságban a jövedelem eloszlása vizsgálható úgy is, hogy a népesség legmagasabb vagy legalacsonyabb rétegébe tartozók jövedelmét vizsgáljuk. Hasonlóképpen szokás a szegénységi mutatót is alkalmazni a gazdagok és szegények közötti szakadék megértéséhez. A szegénységi statisztikák megmutatják, hogy mennyire egyenlők a gazdasági esélyek egy adott országban, különösen hogy a szegénységi küszöb alakulása követi a jövedelmi, illetve vagyoni egyenlőtlenséget (Afonso et al., 2008; Yates, 2004). Hasonló mérőszámokkal lehet megérteni a társadalom egyes csoportjainak jövedelmi viszonyait, pl. az időskori szegénységet, gyermekszegénységet stb. További mérőszámokkal, például a két legalacsonyabb kvintilisben mért egy főre jutó jövedelemmel, illetve a népesség 50 százaléka jellemző szegénységi aránnyal részletesen elemezhető a jövedelemeloszlás.

Vegyük észre, hogy a jövedelemeloszlás különböző mérőszámai közül a jövedelemnek a gazdaságban való eloszlását magyarázó mutatókat a jövedelmi egyenlőtlenség mérésére is használják. Ezt a két fogalmat gyakran összekeverik, de a jövedelmi egyenlőtlenség csak az adott gazdaságra jellemző jövedelemeloszlás egyik mutatója. Másszóval az egyenlőtlenség-

gi statisztikák azt mutatják meg, hogy mennyire igazságos a jövedelemeloszlás egy adott országban (Cowell, 2007). Ez azt jelenti, hogy gyakran, mikor a jövedelemeloszlást meghatározó tényezőkről beszélünk, az egyenlőtlenséget meghatározó tényezőket is megvitatjuk. Hasonló módon, mivel a szegénység, illetve a jövedelmi kvintilisek is a jövedelemeloszlás mérésére szolgálnak; azok a tényezők, amelyek ezeket a mutatókat befolyásolják, képet adnak a jövedelemeloszlás alakulásáról. Fontos tanulmányozni a jövedelemeloszlást meghatározó tényezőket, mert azok befolyásolják egy országban a jövedelem eloszlását. Minden régióban, minden országban és minden területen más a jövedelem összetétele a különböző társadalmi-gazdasági szerkezet miatt. Ezért a különböző tényezők vizsgálata segít megérteni az egyes országok közötti különbségeket. A tényezőket különböző kategóriákba sorolhatjuk: természeti, makrogazdasági, fiskális, intézményi és egyéb.

Meghatározó tényezők olyan tényezőket értünk, amelyek hatással vannak a jövedelem eloszlására. A jövedelemeloszlást meghatározó tényezők között találunk makrogazdasági tényezőket, kormányzati szakpolitikákat és még sok mást. Ezek közül a tényezők közül a makrogazdasági jellegűekre irányul a legtöbb figyelem. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy egy adott ország jövedelemeloszlását meghatározó tényezők vizsgálatakor a fiskális és intézményi eredményesség a legfontosabb, különösen a fejlődő országok esetén.

A kutatások által gyakran figyelmen kívül hagyott fejlődő országok az adatok hiányosságának áldozatai. Számos tanulmány, köztük *Schuknecht és Tanzi* (2005), *Afonso és munkatársai* (2008), *Molina-Morales, Amate-Forbes és Guarnido-Rueda* (2013), valamint *Doerrenberg és Peichl* (2014) foglalkozott az egyenlőtlenséget meghatározó fiskális, intézményi, természeti és makrogazdasági tényezőkkel, csak az OECD-országokat vizsgálva. A korlátozott adatok miatt a fejlődő országok esetén vagy

csak néhány változó vizsgálható, vagy a tanulmányok egyes országokban, a háztartások szintjén vizsgálják a változókat, mint például *Mukaramah és munkatársai* (2011), *Ostergaard* (2013), *Djhon, Hasid és Setyadi* (2016), valamint *Zaman és Shah* (2016).

A jelen tanulmány szerzői tisztában vannak az adatok korlátozott jellegével és a kutatásokban a fejlődő országok vonatkozásában tapasztalható hiányosságokkal. Mindezekre tekintettel a tanulmány célja, hogy a fejlődő országokban különböző mutatók segítségével vizsgálja a jövedelemeloszlást. A fejlődő országok gazdasági, fiskális és intézményi mechanizmusai eltérnek a fejlett országokétól. A tanulmányok jellemzően nem foglalkoztak a jövedelemeloszlást meghatározó tényezőkkel és az állami kiadások hatékonyságával a fejlődő országokban. A jelen tanulmány ennek a hiányosságnak a megszüntetéséhez kísérel meg hozzájárulni azzal, hogy a kormányzat szerepét és hatékonyságát vizsgálja a jövedelemeloszlás tekintetében a fejlődő országokban. A tanulmány fejlődő országokat vizsgál különböző régiókból és különböző időszakok vonatkozásában, amelyeket eddig nem elemeztek.

A tanulmány ezekre a kérdésekre keresi a választ, ehhez ötven fejlődő ország paneladatait használja 5 éves periódusokban (1995, 2000, 2005, 2010, 2015), a panelbecslés módszerével. A tanulmány felépítése a következő: a bevezető után a 2. fejezetben áttekintjük a szakirodalmat, a 3. fejezetben bemutatjuk a módszertant, a 4. fejezet tartalmazza a regressziós eredményeket, a befejező, 5. fejezet pedig a következtetéseket tartalmazza.

SAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

Az említett szakirodalom technikai korlátok miatt kizárólag a fejlődő országokra koncentrál. A fejlődő országokat vizsgáló tanulmányok általában egy-egy országra vonatkozó elemzések,

amelyek a háztartások mutatóit vizsgálják mint a jövedelemeloszlást meghatározó tényezőket. A fejlődő országokra vonatkozó, a jövedelemeloszlást meghatározó tényezőket vizsgáló legfontosabb munkákat említjük.

Helene (2010) a Lorenz-görbét megrajzolva, lineáris arányokat használva mutatta be a jövedelemeloszlást Brazíliában. A görbék kiszámításához 2003–2007-es adatokat használt, és a legkisebb négyzetek módszerével azt találta, hogy a jövedelemeloszlás módja negatív korrelációban van a Gini-együtthatóval, és a Lorenz-görbe megbízható eredményt mutatott a brazil gazdaságra vonatkozóan. *Ali* (2014) a jövedelmi egyenlőtlenség és az infláció hatását vizsgálta a gazdasági növekedésre, kutatása Pakisztánra fókuszált a Johansen-féle kointegrációs eljárást alkalmazva, illetve a modelleket rövid és hosszú távon vektor-hibakorrekciós módszerrel elemezte Pakisztánra vonatkozóan az 1972–2007-es időszakra. A tanulmány eredménye szerint a növekedés és az egyenlőtlenség negatív korrelációban vannak, míg a közvetlen külföldi befektetés (FDI), az infláció, a hozzáadott érték a gyártásban és az utalások hozzájárulnak a gazdasági növekedéshez.

Okatch (2013) Botswana-ban tárta fel a háztartások által megszerzett bér, a nem munkából származó jövedelem, az üzleti nyereség, a magánjellegű átutalások és a jövedelemadó összefüggéseit 1992/1993 és 2002/2003 vonatkozásában. A tanulmány vizsgálta a háztartások jellemzőit, a HIES (háztartások integrált gazdasági felmérése) adatokat bontva fel, regresszióalapú dekompozíciós technikát használva az egyenlőtlenségek vonatkozásában. Az eredmények szerint a középfokú oktatás, a képzés, az áfa, a fizetett alkalmazottak száma és a gyermekek száma növeli az egyenlőtlenséget. Az alacsony oktatás, a kor, a társadalmi védőháló és a birtokolt lábasjóság száma általában az egyenlőbb jövedelemeloszlás irányába hat. *Mukaramah, et al.* (2011) tanulmányukban azt vizsgálták, milyen hatással vannak az

olyan elsődleges tényezők mint a támogatások, a közvetett adók, a többlet, a bérjövdelem valamint az állami kiadások a különböző szektorokban a háztartások jövedelmére a különböző társadalmi-gazdasági csoportokban Malajziában. Az eredmények azt mutatják, hogy a mezőgazdasági fejlesztési kiadások csökkentik az egyenlőtlenséget az etnikai csoportok és területek (város és vidék) között.

Perara és Lee (2013) fejlődő országok egy csoportját vizsgálta 1985 és 2009 között. Az általánosított momentumok módszerét (GMM) használva térképezték fel a közzsféra teljesítményének lehetséges hatásait az egyenlőtlenségre és a szegénységre. A szegénységi küszöbök vonatkozásában azt találták, hogy a jogrend, a biztonság és a kormányzat stabilitásának javulása a szegénység csökkenése felé hat. Hasonló módon azt a következtetést is le lehet vonni, hogy a demokratikus elszámoltathatóság, a korrupció ellenőrzése és a bürokrácia minőségének javulása a jövedelemeloszlás egyenlőtlenségének növekedéséhez vezet. Odedokun és Round (2004) 35 afrikai országot vizsgált a 1964–2004-es időszakra a legkisebb négyzetek módszerével (Ordinary Least Squares, OLS), feltárva a regionális tényezők, az elért gazdasági fejlődés, az állami költségvetés mérete, a gazdasági ciklus fázisa és más tényezők hatását a Gini-együtthatóra. Azt találták, hogy a nagyfokú egyenlőtlenség hatással van a növekedésre. Az állami költségvetés mérete (a GDP százalékában) általában az egyenlőtlenség növekedése irányába hat, míg a támogatások ellentétes hatással járnak. A munkaerő nagyobb arányú részvétele a mezőgazdasági termelésben az egyenlőtlenségek növekedését eredményezte.

ELMÉLETI KERET, A MODELLEK MEGHATÁROZÁSA

A tanulmány az Afonso és munkatársai (2008) által bemutatott, az OECD-országok vizs-

gálatára kidolgozott fogalmi keretet használja. A tanulmány a jövedelemeloszlás három legnépszerűbb mérőszámát vizsgálja Afonso és munkatársai (2008) kutatásából, tekintve hogy a fejlődő országokból korlátozottan állnak rendelkezésre adatok. (Lásd 1. ábra)

Az Afonso és munkatársai (2008), Perara és Lee (2013) és Martines-Vazquez és munkatársai (2012) által használt változókat és modellt követve a jelen tanulmány fiskális, az intézményi eredményességre vonatkozó és makrogazdasági változókat használ (kontrollváltozóként is), a jövedelemeloszlás három mérőszámára gyakorolt hatásukat vizsgálva.

$$ID = \alpha_i + \beta_1 GSP_{it} + \beta_2 SSP_{it} + \beta_3 Tax_{it} + \beta_4 PCR_{it} + \beta_5 GEF_{it} + \beta_6 CV_{it} + u_{it} \dots \quad (1)$$

Ahol:

ID = jövedelemeloszlás (income distribution), három mutató használatával: Gini-együttható (1. modell), *LI* = A legalacsonyabb kvintilis jövedelme (Income of the lowest quintile) (2. modell) és *Pvgap* = Szegénységi rés (Poverty Gap) (3. modell)

Fiskális mutatók a GDP százalékában

GSP = Kormányzat fogyasztási kiadásai (Government Final Consumption Expenditure)

SSP = Szociális kiadások (Social spending)

Tax = Adóbevételek (Taxation Revenue)

Intézményi eredményesség

PCR = Általános iskolát elvégzők aránya (Primary Completion Rates)

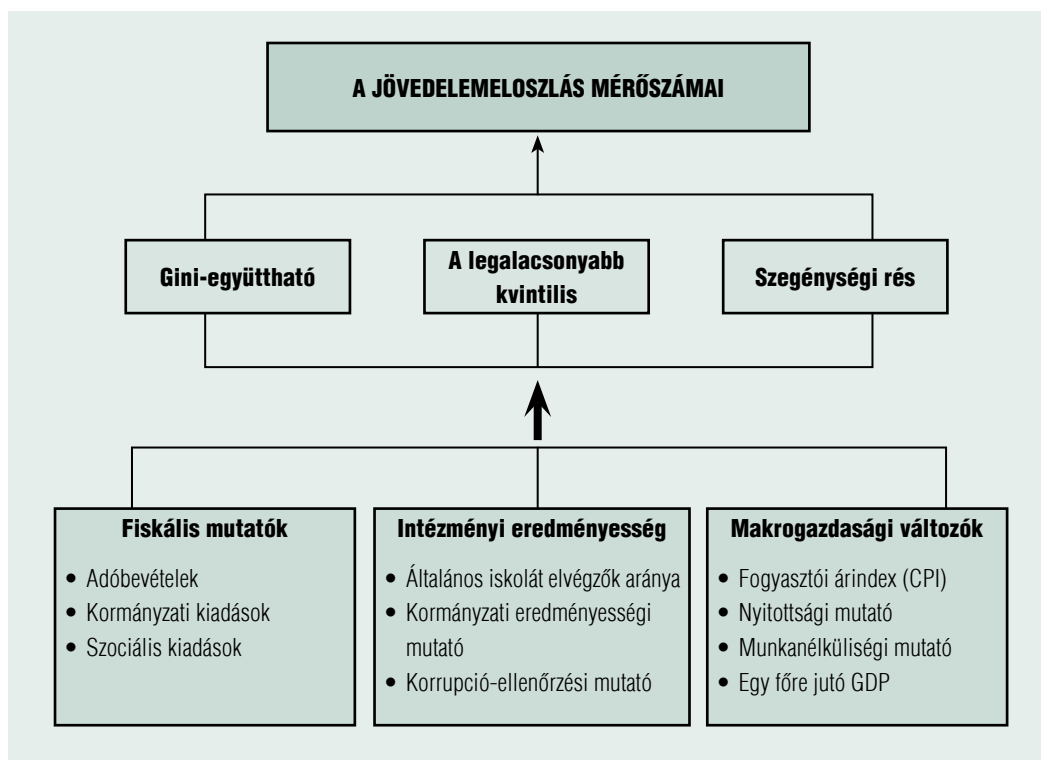
GEF = Kormányzati eredményességi mutató (Government Effectiveness Index)

CC = Korrupció-ellenőrzési mutató (Corruption Control Index)

Makrogazdasági/Kontrollváltozók (CV)

TO = Kereskedelem nyitottsága (Trade Openness)

A JÖVEDELEMELOSZLÁST MEGHATÁROZÓ TÉNYEZŐK BECSLÉSÉNEK ELMÉLETI KERETE

Forrás: saját szerkesztés

GDPC = Egy főre jutó GDP (Gross Domestic Product per Capita)

UI = Munkanélküliségi mutató (Unemployment Index)

CPI = Fogyasztói árindex (Consumer Price Index)

GINI-együttható

Statisztikai mérőszám, amely a vagyon vagy a jövedelem eloszlását mutatja a vizsgált populációban. 0-tól 100-ig terjed, ahol 0 a teljes egyenlőség és 100 a tökéletes egyenlőtlenség.

A legalacsonyabb kvintilis jövedelme

A Világbank (2015) definíciója értelmében a legalacsonyabb kvintilis, azaz a népesség legszegényebb 20 százalékának jövedelme, százalékban kifejezve.

Szegénységi rés

Megmutatja, hogy a szegény népesség jövedelme mennyivel marad el a szegénységi küszöbötől, ahol az számít nem szegénynek, aki nem marad el ettől a szinttől. A szegénységi rés

A modell változói

A. Függő változók

Az elérhető mérőszámok közül a kiválasztottak konzisztensek a minta országaiban, elérhetők az adott országokra és periódusokra, és adatértelmezés szempontjából pontosak. A három jövedelemeloszlást jellemző mérőszám a következő:

napi 1,25 dollárral vesszük (PPP, vásárlóerő-paritáson), és százalékban fejezzük ki.

B. Független változók

Fiskális mutatók a GDP százalékában

A KORMÁNYZAT FOGYASZTÁSI KIADÁSAI. Minden termékek és szolgáltatások megvásárlására vonatkozó folyó kormányzati kiadás, ideértve az alkalmazotti béreket, a honvédelmet stb. Ugyanakkor nem tartalmazza azokat a katonai kiadásokat, amelyek a kormányzati felhalmozás részét képezik (Világbank, 2018).

SZOCIÁLIS KIADÁSOK. Szociális kiadásoknak azt nevezzük, mikor a kormányzat vagy közintézmények pénzbeli vagy természetbeni juttatásokat biztosítanak szociális alapon.

ADÓBEVÉTELEK. Az adóbevételek közé tartozik minden kötelező befizetés az állam irányába, amelyet az a köz érdekében szed be. Ebbe nem tartoznak bele a büntetések, bírságok és a társadalombiztosítási járulékok.

Intézményi eredményesség

ÁLTALÁNOS ISKOLÁT ELVÉGZŐK ARÁNYA. A mutató az alapfokú oktatás utolsó évfolyamára beiratkozók számát mutatja, az évismétlők nélkül.

KORMÁNYZATI EREDMÉNYESSÉGI MUTATÓ. A mutató egy ország bürokráciájának minőségét mutatja, értéke 0-tól 1-ig terjed, ahol 0 a legkevésbé hatékony és 1 a leginkább hatékony.

KORRUPCIÓ-ELLENŐRZÉSI MUTATÓ. Azt méri, hogy egy adott országban mennyire ellenőrzött a korrupció. Az 1-es érték azt jelenti, hogy a korrupció ellenőrzése maximális, a 0 érték pedig minimális ellenőrzést mutat.

Makrogazdasági/Kontrollváltozók

FOGYASZTÓI ÁRINDEX. A fogyasztói árindex bázis éve 2010. Az árindex megmutatja, hogyan változik az átlagfogyasztó által egy termékekből és szolgáltatásokból álló kosárra fordított pénz.

A KERESKEDELEM NYITOTTSÁGÁNAK MUTATÓJA. A kereskedelem nyitottsága a gyakorlatban a

kereskedelem (export és import) mértékét mutatja a GDP százalékában.

MUNKANÉLKÜLISÉGI MUTATÓ. Ez elméletben és gyakorlatban is a munkaerőből a nem önkéntesen munkanélküliek arányát mutatja, százalékban kifejezve.

EGY FŐRE JUTÓ GDP. Az egy főre jutó GDP-t vásárlóerő-paritáson (PPP) számoljuk, nemzetközi dollárban. A PPP-t használva az egy főre jutó GDP-t nemzetközi dollárra váltjuk (a nemzetközi összehasonlítási program/ICP/ 2011-es fordulójá alapján).

MÓDSZERTAN

Ökonometriai módszertan

A STATA statisztikai szoftver 12.0 verziójának speciális kiadásával számoltuk ki az eredményeket. A paneladatokat elemzését több, hasonló elemzést ismertető tanulmány inspirálta. A tanulmány vagy a fix-, vagy a véletlenhatás-modellt alkalmazza; ezek a modellek eltérő feltételezésekből indulnak ki. A fixhatás-modell feltételezi, hogy a modellben vannak nem random mennyiségek vagy fix paraméterek:

$$Y_{it} = \beta_1 X_{it} + \alpha_i + u_{it} \dots \quad (2)$$

Ezzel szemben a véletlenhatás-modell azt tételezi fel, hogy a paraméterek véletlenszerűek:

$$Y_{it} = \beta_1 X_{it} + \alpha + u_{it} + \varepsilon_{it} \dots \quad (3)$$

Ahol

α_i ($i=1 \dots n$) minden entitás ismeretlen tengelymetszet paramétere (n entitás-specifikus tengelymetszet-paraméter),

Y_{it} a függő változó (dependent variable, DV) ahol i = entitás és t = idő,

X_{it} egy független változó (independent variable, IV),

β_1 ennek az IV-nek az együtthatója,

u_{it} az entitások közötti hibatarag,
 ε_i az entitáson belüli hibatarag.

A véletlenhatás-modell szerint az egyedi jellemzők nincsenek korrelációban a független változókkal (egyenként). Ezzel szemben a fixhatás-modell szerint az egyes megfigyelésekben léteznek bizonyos egyedi jellemzők, amelyek idővel nem változnak.

A Hausman-specifikációs teszt (1978) segítségével lehet eldönteni, hogy a fix- vagy a véletlenhatás-modellt alkalmazzuk. Ez a teszt Durbin-Wu-Hausman-teszt néven is ismert, ennek segítségével lehet eldönteni, hogy a tanulmányban használt három modellhez a véletlen- vagy a fixhatás-modell-e a megfelelő.

Annak megerősítésére, hogy a Hausman-teszt alapján kiválasztott véletlenhatás-modell a megfelelő, a Breusch-Pagan Lagrange multiplikátort (LM) alkalmazzuk. Ahol a véletlenhatás-modell alkalmazható, mint az 1. és 2. modell esetében, a teszt is megerősíti ezt. A fixhatás-modell választása esetén, mint a 3. modellnél, a Wald-tesztek igazolják a választás helyességét.

Adatforrások

A tanulmány 50 fejlődő, a Világbank által alacsony, közepesen alacsony és magasabb jövedelműnek besorolt országot vizsgál. Az országok különböző régiókat képviselnek (az országok és régiók részletes listáját *lásd a Melléklet A1 táblázatában*). Az adatok 1995-ből, 2000-ből, 2005-ből, 2010-ből és 2015-ből származnak, mert így elérhetők és konzisztensen összehasonlíthatók ezekre a periódusokra.

A vizsgált fejlődő országokra is jellemző az elérhető adatok szűkössége. Ezt a problémát úgy oldottuk meg, hogy több forrásból vettük az adatokat. Továbbá a 3-4 éves perióduson át stabilnak tekinthető változókra vonatkozó adatokat alkalmazzuk a tanulmányban vizsgált évekre, amelyek a következők: 1995, 2000,

2005, 2010, 2015. Például a Gini-együttható Ghánára vonatkozóan csak 1994-re áll rendelkezésre, de ezt használtuk mutatóként az 1995-ös regressziónál. Ezt a módszert követjük több ország és változó esetén, mikor nem volt elérhető adat. Néhány hiányzó megfigyelést interpolációs és extrapolációs statisztikai módszerekkel pótolunk.

A Gini-együttható, a szegénységi rés és a legalacsonyabb kvintilis jövedelme a Világbank fejlődési mutatóiból és a globális jövedelmi egyenlőtlenség adatbázisból származnak. Valamennyi fiskális és makrogazdasági mutató a világbanki mutatókból származik, a hiányosságokat az IMF, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) és az ENSZ adataiból pótoltuk a Knoema-adatbázisból. A kormányzati eredményességet, a szabályozás minőségét és a korrupció ellenőrzését mérő mutatókat az International Country Risk Guide kiadványból vettük. A hiányzó adatokat extrapolációval pótoltuk. Szociális kiadások 2015-ben a következő országokban: Madagaszkár, Tanzánia, Marokkó, Guinea, Honduras, Nicaragua, Irán, Jamaica, Panama és a Dominikai Köztársaság. Szintén extrapolációval kaptuk meg a következő adatokat: 2015-ös szegénységi rés Etiópia, Szenegál, Banglades, Tunézia, Kenya (2010, 2015) Zambia, Marokkó, Malajzia, Azerbajdzsán, Namíbia, Jamaica (2010 és 2015) és Venezuela esetén; a legszegényebb 20 százalékos jövedelme 2015-ben Bangladesben, Kenyában, Zambiában, Marokkóban, Malajziában, Azerbajdzsánban, Namíbiában és Jamaicában.

EMPIRIKUS EREDMÉNYEK

Az elemzésben vizsgált paneladatok kiegyensúlyozottak abban az értelemben, hogy minden keresztmetszetben azonos számú idősoros megfigyelés van. Akár a véletlen-, akár a fixhatás-modell illik az adott modellre, mindegyiket külön teszteltük. A Hausman-teszt elvég-

zése után az 1. és a 2. modell (Gini-együttható és a legszegényebb 20 százalék jövedelme) a véletlen hatások specifikációjának felelt meg, míg a 3. modell (szegénységi rés) a fix hatásokénak.

A Breusch-Pagan-teszt Lagrange multiplikátor-próbája megerősíti annak helyességét, hogy az első két modellhez a véletlenhatást választottuk. A Wald-teszt megerősíti a fixhatás-modell használatát a harmadik modellnél. A szegénységi rés esetében indokoltnak tűnik a fixhatás-modell használata, mert szegénység-nél sok más tényező is befolyásolja a független változókat. Más szóval a szegénység esetén az általános iskolát befejezők arányánál (például) egyedi hibtagok hatását látjuk, pl. képességek, családi háttér stb. A Gini-együttható és a legszegényebb 20 százalék jövedelme esetén a véletlenhatás-modell azt jelzi, hogy nincs ilyen korreláció az egyedi hibtagokkal.

1. modell:

A Gini-együttható mint függő változó

A véletlenhatás-modell használatának megerősítése után heteroszkedaszticitást és autokorrelációt mutattunk ki a modellben. A Pesaran-féle keresztmetszeti függetlenség teszt nem mutat függőséget. A regresszióhoz szükség van a heteroszkedaszticitás és az autokorreláció korrekciójára, a bemutatott eredmények már a klaszteres sandwich-estimator módszerrel végzett korrekció utáni eredmények. A modell összességében szignifikánsnak tűnik (a khi négyzet valószínűsége nulla), amint az az 1. táblázatból látszik. A modell helyesnek tűnik és egyik együttható sem nulla. A fiskális mutatók esetében a kormányzati kiadások a jövedelmi egyenlőtlenségek növekedése felé hatnak, de nem szignifikáns mértékben. Az itt vizsgált kormányzati kiadások a folyó költségvetési kiadások, pl. bérek, fizetések, közigazgatás fenntartása stb.

Bár ezek hozzájárulnak a szociális szolgáltatások, pl. az oktatás és az egészségügy fenntartásához, ezek nem kifejezetten a szegényeket célozzák. Ezeknek a rendszereknek a hatékony fenntartása segíthetné a szegényeket, de a mintában szereplő fejlődő országoknál nem látunk ilyen hatást. A szociális kiadások esetén szignifikáns a hatás $-0,547$. Ez azt jelenti, hogy ahogy növekednek a szociális kiadások, az egyenlőtlenség csökken, mert ezek a kiadások a szegények segítségét célozzák. Ez *Nikoloski* (2007) megállapításait idézi. Ez a szignifikáns kapcsolat aláhúzza a célzott kormányzati kiadások fontosságát a szociális szektorban, különösen a fejlődő országokban.

Az adóbevételek hatása nagyban függ az alkalmazott adórendszertől. A progresszív adórendszerek esetében az adókulcs (%) a jövedelem növekedésével növekszik. Ennek ellenkezője a regresszív adórendszer, ahol a jövedelem emelkedésével csökkennek az adókulcsok. Az adóbevételek negatív hatása az egyenlőtlenségre a regresszív adórendszer meglétét mutathatja ezekben a fejlődő országokban. Ugyanakkor ez a hatás nem szignifikáns és az adóelkerüléshez is köthető, amely a fejlődő országokra jellemző. A legtöbb fejlődő országban nincs megfelelő közigazgatási vagy jogalkotási eszköz a jövedelemátcsoportosítás és az adóelkerülés kordában tartására (Fuest és Riedel, 2010). Emiatt az adórendszer nem működik megfelelően a jövedelem újraelosztásának eszközeként a fejlődő országokban.

Intézményi eredményesség szempontjából a kormányzati eredményesség és a korrupció ellenőrzése az, aminek szignifikáns hatása van a jövedelmi egyenlőtlenségekre, míg az általános iskolát elvégzők arányának nincs. Világos, hogy az általános iskolát elvégzők aránya inszignifikáns ahhoz, hogy hatással legyen az egyenlőtlenségre; a felsőoktatásba való bejutás csökkentheti ezekben a fejlődő országokban az egyenlőtlenséget, de az adatok korlátozott jellege miatt ezt nem tudjuk vizsgálni.

REGRESSZIÓS EREDMÉNYEK A VÉLETLEN ÉS FIX HATÁSOKRA A GINI-EGYÜTHATÓ MINT FÜGGŐ VÁLTOZÓ ESETÉBEN*

	Véletlen hatások	Fix hatások
Kormányzati kiadások	0,22 (1,59)	0,133 (0,94)
Szociális kiadások	-0,547* (-2,84)	-0,538* (-2,70)
Adóbevételek	-0,020 (-0,22)	0,0015 (0,01)
Általános iskolát elvégzők aránya	0,030 (0,92)	0,035 (1,22)
Kormányzati eredményességi mutató	5,40** (2,35)	4,861 (1,60)
Korrupció-ellenőrzési mutató	5,81** (2,13)	5,251** (2,00)
Munkanélküliségi mutató	0,465* (3,18)	0,448* (2,75)
Egy főre jutó GDP	0,000015 (0,15)	-0,0000158 (-0,14)
Fogyasztói árindex	-0,0003 (-0,06)	0,0000492 (0,01)
A kereskedelem nyitottsága	-0,0023 (-0,09)	-0,0088 (-0,39)
	Wald khi² (10) = 47,35 Prob>khi² = 0,000	F= 3,19 Prob>F= 0,008

* A fixhatás-modell eredményeit nem teszteltük és javítottuk utólag úgy, mint a véletlenhatás-modell eredményeit.

Megjegyzés: a *, ** és *** 1%, 5% illetve 10%-os szignifikancia-szintet jelölnek. Véletlen hatásnál a z értéke és fix hatásnál a t értéke minden együtthatónál zárójelben van megadva.

Forrás: saját becslés

A kormányzati eredményesség és a korrupció ellenőrzése a jelek szerint növelik a jövedelmi egyenlőtlenséget. Ez az eredmény meglepőnek tűnhet, de nem újdonság. *Perara és Lee* (2013) is hasonló eredményeket kapott, mikor kelet- és dél-ázsiai fejlődő országokat vizsgáltak. A kormányzati eredményesség, amint a bürokrácia minőségében megnyilvánul, nem feltétlenül koncentrál a jövedelmek újraelosz-

tására, ezért inkább negatív, mint pozitív hatással van rá.

A PRS Group (2012) korrupciós adatai definíció szerint tartalmazzák a „lehetséges” korrupciót is. Ez a korrupció következő formáit jelentheti: állások fenntartása, kivételezés, nepotizmus, titkos pártfinanszírozás, a politika és az üzleti élet összefonódása stb. E szerint a definíció szerint: amikor a korrupció el-

lenőrzés alá kerül, növekszik az egyenlőtlenség. Bár az ilyen típusú korrupció tönkreteszi a gazdaságot és a politikai rendszert, gyakori jelenség a fejlődő országokban. Talán a fejlődő országok rendszere így tartja alacsony szinten az egyenlőtlenséget, hiszen így teret enged a feketepiacnak. *Bonnet és Venketesh* (2016) azt találták, hogy a fekete- vagy informális piac a szegényeknek kedvez, mert így több lehetőségük van az eladásra és olcsóbban tudnak vásárolni. Olyan készségekkel rendelkezők számára is jövedelemforrást biztosítanak, akik számára a formális piacokon nem nyílik lehetőség. Így lehet az, hogy a feketepiac megléte, ezen a korrupción keresztül, növeli a szegények jövedelmét és csökkenti a jövedelmi egyenlőtlenséget a fejlődő országokban.

Ami a kontrollváltozókat illeti, egyiknek sincs szignifikáns hatása a jövedelmi egyenlőtlenségekre, kivéve a munkanélküliséget, amely a várakozásoknak megfelelően növelni látszik a jövedelmi egyenlőtlenséget. A fejlődő országokban a rövid távú munkanélküliségnek is szignifikáns hatása lehet. Ahogy mélyül az adósságcsapda úgy nő a szegénység, illetve jellemzően a szegények és a gazdagok közötti szakadék is. Ez azért van, mert a munkanélküliek rendre többet veszítenek, mint azok, akik alkalmazásban vannak (Nickell, 1990).

2. modell:

A legszegényebb 20 százalék jövedelemaránya mint függő változó

A diagnosztikus tesztek autokorrelációt és keresztmetszeti függőséget jeleztek. *Hoechle* (2007) tanácsát követve a modellt a Driscoll-Kraay standard hibák használatával futtattuk az egyesített legkisebb négyzetek módszerével. Az eredmények a 2. táblázatban láthatók.

Ez a mérőszám a legkisebb jövedelmű 20 százalékra gyakorolt hatást mutatja. Ami a fiskális mutatókat illeti, a kormányzati kiadások

úgy tűnik negatívan érintik a legkisebb jövedelmű csoportot, ennek az lehet az oka, hogy a kormányzat ezekkel nem közvetlenül ennek a csoportnak a segítését célozza, hanem saját szerveinek fenntartására koncentrál. Hasonlóképpen a szociális kiadások szignifikánsan pozitív hatása megerősíti az előző modellel kapott eredményt. Ez azt jelenti, hogy a fejlődő országokban a szociális kiadásokkal célzottan segíteni kívánják a legszegényebbek jövedelmi viszonyait. Az adóbevételek növekedése pozitív hatása látszik erre a csoportra, ami inkább progresszív adórendszerre utalhat. Bár ez nem szignifikáns a jövedelmi egyenlőtlenségek csökkentése szempontjából, a legszegényebb társadalmi csoport bevételeire jó hatással van. Ennek az lehet az oka, hogy az adóbevételek nagy részét a legkisebb jövedelmű csoportok segítésére fordítják a fejlődő országokban.

Az intézményi eredményesség hasonló eredményeket mutat az egyenlőtlenség vonatkozásában. Az alapfokú oktatás semmilyen hatással nincs a szegények jövedelmére. A már említettekén kívül ennek oka lehet, hogy az alacsonyabb társadalmi csoportokban, ahol jellemzően kétkezi munkát végeznek, nincs szükség az írás-olvasás elsajátítására ahhoz, hogy magasabb jövedelemhez jussanak. A kormányzati eredményesség és a korrupció ellenőrzése negatív hatással van a szegények jövedelmére a fejlődő országokban, szignifikánsan csökkenti azt. Mivel a korrupció ellenőrzése jellemzően szignifikánsan csökkenti a legszegényebbek jövedelmét, alkalmazhatjuk a feketepiac támogató hatásának elméletét. Így ez megerősíti azt az elképzelést, hogy ha a feketepiac korlátok közé szorul, a fejlődő országokban csökken a legszegényebb csoportok jövedelme. Hasonló módon a hatékony bürokrácia jobban kedvez a gazdagoknak, mint a szegényeknek, így ennek fejlődése csökkenti a legszegényebbek jövedelmét.

Minden kontrollváltozó szignifikáns hatással van a legalacsonyabb jövedelmű csoportra.

REGRESSZIÓS EREDMÉNYEK A VÉLETLEN ÉS FIX HATÁSOKRA A LEGSZEGÉNYEBB 20 SZÁZALÉK JÖVEDELME MINT FÜGGŐ VÁLTOZÓ ESETÉBEN^x

Változók	Véletlen hatások	Fix hatások
Kormányzati kiadások	-0,115* (-5,31)	-0,044 (-1,41)
Szociális kiadások	0,098* (7,29)	0,954** (2,18)
Adóbevételek	0,061* (6,49)	-0,009 (-0,39)
Általános iskolát elvégzők aránya	0,0023 (0,32)	-0,0018 (-0,29)
Kormányzati eredményességi mutató	-0,796* (-5,17)	-0,488 (-0,73)
Korrupció-ellenőrzési mutató	-3,08* (-4,32)	-1,034** (-1,79)
Munkanélküliségi mutató	-0,0795* (-11,73)	-0,064** (-1,80)
Egy főre jutó GDP	-0,000078** (-2,32)	-0,0000151 (-0,61)
Fogyasztói árindex	0,00102** (2,12)	0,00214** (1,85)
A kereskedelem nyitottsága	-0,0054** (-2,55)	0,0019 (0,39)
	R négyzet= 0,1469 Prob>F = 0,00	F= 2,68 Prob>F = 0,0043

^xA fixhatás-modell eredményeit nem teszteltük és javítottuk utólag úgy, mint a véletlenhatás-modell eredményeit

Megjegyzés: a *, ** és *** 1%, 5% illetve 10%-os szignifikancia-szintet jelölnek. Véletlen hatásnál a z értéke és fix hatásnál a t értéke minden együttthatónál zárójelben van megadva.

Forrás: saját becslés

Először is, a kereskedelem nyitottsága szintén negatívan érinti a legkisebb jövedelműeket. Ennek megértéséhez azt kell látnunk, hogy a kereskedelem nyitottsága kiszervezéshez vezet. A termelés kiszervezése a fejlett országokból a fejlődő országokba negatívan hatott az alacsonyan képzett dolgozókra a fejlett országokban, de pozitív hatással volt a fejlődő országokra. Ennek az az oka, hogy az erőforrások terme-

lését a fejlődő országokban elsősorban a magasabb végzettségű, képzetlenebb és tehetősebb dolgozók végzik (Feenstra és Hanson, 2003; Feenstra, 2007). Hasonló módon a beruházási javak importja és a közvetlen külföldi befektetések fokozták ezt a hatást, hiszen ezekhez képzett dolgozókra van szükség (Hanson és Harrison, 1999).

Másrészt a Kuznets-görbe szerint a gazdasági

növekedés növelheti az egyenlőtlenséget azokban a fejlődő országokban, ahol éppen megtörtént az iparosodás. A gazdasági növekedés jövedelmi egyenlőtlenségekre gyakorolt hatását magyarázó klasszikus elméletek továbbgondolása szerint a korai fázisban levő urbanizáció növelheti az egyenlőtlenséget, de aztán az az urbanizáció előrehaladtával csökken. Ennek az oka, hogy az urbanizáció növeli a munkanélküliséget, mikor a rendelkezésre álló munkaerő a városi szektorban meghaladja az ott tapasztalt munkaerőigényt (Harris és Todaro, 1976). Ezért a kevésbé urbanizált országokban – jellemzően a fejlődő és kevésbé fejlett országok – nagyobb eséllyel következik be a munkanélküliség és a jövedelmi egyenlőtlenség növekedése. Alátámasztják ezeket az elméleteket az egy főre jutó GDP és a munkanélküliség negatív hatásai a legalacsonyabb jövedelmű társadalmi csoportokra.

Bár az infláció általában kedvezőtlenül érinti az alacsony jövedelműeket, az eredmények az ellenkezőjét mutatják. Ez alátámasztja azt az elképzelést, hogy a fejlődő országokban pozitív hatású feketepiac van jelen. A magasabb árak hatására az emberek a feketepiac felé fordulhatnak, ezzel az eladók növelik nyereségüket, a vásárlók pedig pénzt takarítanak meg (Bonnet és Venketesh, 2016).

3. modell:

A szegénységi rés mint függő változó

A szegénységi rés arról ad képet, hogy a népesség jövedelme százalékosan mennyire marad el a szegénységi küszöbtől. A modell nem jelzett keresztfüggőséget mint a legszegényebb 20 százalék jövedelme, de kimutatható volt a heteroszkedaszticitás és az autokorreláció. A fixhatás modellt a Driscoll-Kraay standard hibák használatával futtattuk, az eredményeket a 3. táblázat mutatja.

A modell $p = 0,00$ értéknél volt szignifikáns.

A fiskális mutatók eredményei alátámasztják az első két modell eredményeit. A kormányzati kiadások általában növelik a szegénységet, és ez megerősíti, hogy az általános kormányzati fogyasztás forrásokat von el a szegénység enyhítésének céljától. A szociális kiadások és az adóbevételek egyaránt a szegénység csökkenését eredményezik. Ez is bizonyítéka annak, hogy a szociális kiadások hatékonyan célzottak és az adórendszer progresszív.

Az intézményi mutatók esetén most sincs jele, hogy az általános iskolát elvégzők arányának bármilyen hatása lenne. Ami új, hogy a korrupció ellenőrzése csökkenti a szegénységet, de ez a hatás nem szignifikáns. Úgy látszik, hogy a szegénység mélysége ellen a korrupció csökkentésével fel lehet venni a harcot, de ez a hatás nem eléggé szignifikáns. A kormányzati eredményesség, mint a szegénységet növelő tényező itt is megjelenik, hasonlóan az első két modellhez. A bürokrácia minőségének javulása láthatóan nem javítja a szegények helyzetét a fejlődő országokban.

A kontrollváltozóknak nincs szignifikáns hatása a szegénységi résre, kivéve a fogyasztói árindexet. Az infláció szignifikánsan csökkenti a jövedelem elmaradását a szegénységi küszöbtől. Ezek a megállapítások ugyanazok, mint a legszegényebb 20 százalék esetében. A tanulmány abban találja meg a pozitívumot, hogy még mindig van, ami a feketepiac jelenlétét támasztja alá.

KÖVETKEZTETÉSEK ÉS SZAKPOLITIKAI KÖVETKEZMÉNYEK

A tanulmány célja az volt, hogy megvizsgálja, a fiskális mutatók és az intézményi eredményesség hogyan befolyásolják a jövedelemeloszlás három mutatóját. A Gini-együtthatót vesszük függő változónak az 1. modellben a jövedelmi egyenlőtlenségek felmérésére. A jövedelemeloszlás dimenzióinak minél mélyebb megértéséhez a

REGRESSZIÓS EREDMÉNYEK A VÉLETLEN ÉS FIX HATÁSOKRA A SZEGÉNYSÉGI RÉST MINT FÜGGŐ VÁLTOZÓ ESETÉBEN^x

Változók	Véletlen hatások	Fix hatások
Kormányzati kiadások	0,421 (3,10)*	0,286 (4,54)*
Szociális kiadások	-0,467 (-3,13)*	-0,517 (-12,18)*
Adóbevételek	-0,228 (-2,27)**	-0,270 (-9,08)*
Általános iskolát elvégzők aránya	-0,077 (-2,72)*	-0,016 (-0,77)
Kormányzati eredményességi mutató	-2,062 (-0,69)	4,121 (2,11)*
Korrupció-ellenőrzési mutató	-1,393 (-0,50)	-1,432 (-1,38)
Munkanélküliségi mutató	-0,147 (-1,24)	-0,0365 (-0,50)
Egy főre jutó GDP	-0,00017 (-1,65)**	-0,000037 (0,94)
Fogyasztói árindex	-0,0099 (-1,77)**	-0,0179 (-5,32)*
A kereskedelem nyitottsága	-0,016 (-0,89)	-0,0081 (-0,65)
	Wald χ^2= 86,72 Prob>χ^2 = 0,000	R négyzet= 0,2142 Prob>F = 0,00

^x A véletlenhatás-modell eredményeit nem teszteltük és javítottuk utólag úgy, mint a fixhatás-modell eredményeit.

Megjegyzés: a *, ** és *** 1%, 5% illetve 10%-os szignifikancia-szintet jelölnek. Véletlen hatásnál az értéke és fix hatásnál a t értéke minden együtthatónál zárójelben van megadva.

Forrás: saját becslés

legalacsonyabb jövedelmi szintű csoportot vizsgáljuk. A tanulmány elsősorban a szegényekre, nem a gazdagokra koncentrál, hogy olyan szakközpontokat lehessen kialakítani, amelyek segítik a rászorulókat felemelkedésük és csökkentik az egyenlőtlenségeket.

Az eredmények azt mutatják, hogy a kormányzat fogyasztási kiadásai, amelyek folyó kiadások, jellemzően negatívan hatnak az egyen-

lőtlenségre, a legszegényebbek jövedelmére és a szegénységi résre. Annak ellenére, hogy a jövedelmi egyenlőtlenségre gyakorolt hatása nem szignifikáns, ez azt jelzi, hogy a kormányzati kiadások jellemzően elvonják a forrásokat a társadalmi felemelkedést célzó kiadásoktól. Fontos költeni a szociális védelemre, mivel az eredmények azt mutatják, hogy az ilyen célzott kiadások szignifikánsan csökkentik az egyen-

lőtlenséget és segítik a legszegényebb csoportok felemelkedését. Hasonló módon az adórendszer is segíti a szegénység csökkentését és a legszegényebbek jövedelmi viszonyainak javulását. Bár nincs szignifikáns hatása a jövedelmi egyenlőtlenségre, ez a hatás mutathatja a szegényeknek biztosított, ajánlatos adókedvezmények meglétét.

A tanulmány azt is megállapította, hogy a fejlődő országokban az általános iskola befejezése nincs hatással az egyenlőtlenségekre és nincs pozitív hatása a szegény rétegekre. Lehet, hogy a felsőoktatásban való részvétel segítheti az ilyen célok elérését, de az adatok hiánya miatt ezt nem tudjuk vizsgálni. A kormányzati eredményesség – amely a bürokrácia minőségének fejlődését illeti – negatívan hat mindhárom jövedelemeloszlási változóra. Ezek az eredmények hasonlóak a más, fejlődő országokat vizsgáló tanulmányok megállapításaihoz. Mivel a kormányzati kiadások jellemzően a szegénység és az egyenlőtlenség mérséklése ellenében hatnak, logikus, hogy a bürokrácia minőségének javulása az ilyen kormányzati intézményekben hasonló hatással jár.

A korrupció ellenőrzése a jelek szerint negatívan befolyásolja a legalacsonyabb jövedelmű 20 százalék jövedelmét és a Gini-együtthatót is. A szegénység mérséklésére ugyanakkor pozitív, bár nem szignifikáns hatással van. A PRS Group korrupciódefiníciója szerint a választott korrupciós mutató valószínűleg a fejlődő országokban egyébként is virágzó feketegazdaság létrejöttéhez vezet. Ez azt jelezheti, hogy az ilyen feketepiacok segítik a jövedelem termelését a szegényeknél és a jövedelemeloszlás egyenlőtlenségének csökkentését. Az infláció szignifikáns pozitív hatása a szegénység mélységének mérséklésére és a legszegényebb 20 százalék jövedelmének növelésére további megerősítés a feketepiac meglétére vonatkozóan. A feketepiac akkor virágzik, mikor infláció van, mert a vásárlók olcsóbb

megoldásokat keresnek a feketepiacon, az eladók pedig sokkal többet keresnek.

A kontrollváltozóként vett makrogazdasági mutatók közül a munkanélküliség szignifikáns negatív hatással van a jövedelmi egyenlőtlenségre és a legalacsonyabb jövedelműek csoportjára. Így a fejlődő országokban a kormányzatoknak törekedniük kell a munkanélküliség problémájának kezelésére. Mivel a munkanélküliségi tényező ilyen jelentős hatással bír, ez magyarázhatja, hogy a szociális kiadásokban megnyilvánuló kormányzati segítség miatt ilyen nagymértékben járul hozzá a jövedelmi egyenlőtlenség csökkenéséhez és a szegények jövedelmének növekedéséhez. A fejlődő országokban az egy főre jutó GDP (mint a gazdasági növekedés mérőszáma) és a kereskedelem nyitottsága a várakozások szerint befolyásolja a legszegényebb kvintilis jövedelmét. A szegények – ezek szerint – nem részesei a fejlődési folyamatnak és nem élvezik annak előnyeit.

Ezeknek a megállapításoknak a fényében a tanulmány azt javasolja, hogy a fejlődő országok kormányai további szociális támogatást tervezzenek a szegények felemelkedésének és a jövedelmi egyenlőtlenségek csökkentésének érdekében. Ezt azért javasoljuk, mert ha az államháztartás forrásai másfelé terelődnek, a kormányzati eredményesség, illetve a korrupció ellenőrzésének javulása nem fogja segíteni a szegények felemelkedését. A kormányzati kiadásoknak az újraelosztás irányába kell hatnia, különösen a fejlődő országok esetén tapasztalt jövedelmi egyenlőtlenségek csökkentése érdekében.

Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a tanulmányban a használt mutatókra vonatkozó elérhető adatok becslések. Ez azért van, mert a fejlődő országokban végzett felmérések hiányosak, különösen a szegénységi mutatók vonatkozásában. Így az eredmények lehet, hogy nem pontosan tükrözik a valóságot, hanem a valós helyzet becslését adják.

Melléklet: A1 táblázat

A TANULMÁNYBAN VIZSGÁLT ORSZÁGOK RÉGIÓNKÉNT

Régió	Országok
Közép- és Dél-Ázsia	Örményország
	Banglades
	India
	Pakisztán
	Sri Lanka
Kelet-Ázsia és a Csendes-óceán térsége	Mongólia
	Kína
	Thaiföld
	Fülöp-szigetek
	Indonézia
	Malajzia
Közép-Ázsia és Európa	Azerbajdzsán
	Kazahsztán
	Törökország
Subszaharai Afrika	Burkina Faso
	Etiópia
	Madagaszkár
	Szenegál
	Tanzánia
	Uganda
	Kamerun
	Kenya
	Zambia
	Namibia
	Dél-Afrika
Közel-Kelet és Észak-Afrika	Tunézia
	Marokkó
	Irán
Latin-Amerika és a Karib-térség	Bolívia
	El Salvador
	Guatemala
	Guinea
	Honduras
	Nicaragua
Brazília	

Régió	Országok
Latin-Amerika és a Karib-térség	Kolumbia
	Costa Rica
	Dominikai Köztársaság
	Jamaica
	Panama
	Peru
	Paraguay
Venezuela	

IRODALOM

- AFONSO, A., SCHUKNECHT, L., TANZI, V. (2008). Income Distribution Determinants and Public Spending Efficiency. (A jövedelemeloszlást meghatározó tényezők és a közkiadások hatékonysága.) European Central Bank, Working Paper n. 861/January, ISSN 1725-2806, <https://doi.org/10.1007/s10888-010-9138-z>
- ALI, S. (2014). Inflation, Income Inequality and Economic Growth in Pakistan: A Cointegration Analysis. (Infláció, jövedelmi egyenlőtlenség és gazdasági növekedés Pakisztánban: kointegrációs elemzés.) *International Journal of Economic Practices and Theories*, Vol. 4, No. 1, 2014 (January), e-ISSN 2247-7225
- BONNET, F., VENKATESH, S. (2016). *Poverty and Informal Economies* (Szegénység és az informális gazdaságok), In: David Brady and Linda M. Burton. Oxford Handbook of the Social Science of Poverty, Oxford University Press, pp. 637-659, 2016, 9780199914050, <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199914050.013.29>
- COWELL, F. A. (2007). Income Distribution and Inequality. The Problem of Extreme Values. (Jövedelemeloszlás és egyenlőtlenség. Az extrém értékek problémája.) *Journal of Econometrics*, <https://doi.org/10.1016/j.jeconom>
- DOERRENBERG, P., PEICHL, A. (2014). The impact of redistributive policies on inequality in OECD countries. (Az újraelosztási politikák hatása az egyenlőtlenségre az OECD-országokban.) *Applied Economics*, 46 (17), pp. 2066-2086, <https://doi.org/10.1080/00036846.2014.892202>
- FEENSTRA, R., HANSON, G. H. (2003). *Global Production Sharing and Rising Inequality: A Survey of Trade and Wages*. (Globális termelésmegosztás és növekvő egyenlőtlenség: felmérés a kereskedelemről és a bérekről.) In: Choi, E. K. and J. Harrigan, eds. Handbook of International Trade. Blackwell: Malden, <https://doi.org/10.1002/9780470756461>
- FEENSTRA, R. C. (2007). Globalization and Its Impact on Labor. (A globalizáció és annak hatása a munkaerőre.) Előadás a globális gazdaságról a Bécsi Nemzetközi Összehasonlító Gazdasági Tanulmányok Intézetében. Letöltve: <https://pdfs.semanticscholar.org/26ac/1a9e7c2a26703998bd0ab78fc8c27d5f53d4.pdf>
- FUEST, C., RIEDEL, N. (2010). *Tax Evasion and Tax Avoidance in Developing Countries: The Role of International Profit Shifting*. (Adóelkerülés és adókjátszás a fejlődő országokban: a nemzetközi nyereség-átcsoportosítás szerepe.) Centre for Business Taxation WP 10/12. Letöltve: <http://eureka.sbs.ox.ac.uk/3257/>

- HANSON, G., HARRISON, A. (1999). Trade and Wage Inequality in Mexico. (Kereskedelem és béregyenlőtlenségek Mexikóban.) *Industrial and Labor Relations Review*, 52(2),
<https://doi.org/10.2307/2525166>
- HARRIS, J. R., TODARO, M. P. (1970). Migration, unemployment and development: a two -sector analysis» (Migráció, munkanélküliség és fejlődés: kétszektoros elemzés), *American Economic Review*, 60, pp. 126-142
- HELENE, O. (2010). Fitting Lorenz Curves. (Lorenz-görbék illesztése.) *Economics Letters* 108 (2010) pp. 153-155, Elsevier. Letöltve: <https://ideas.repec.org/a/eee/econlet/v108y2010i2p153-155.html>,
<https://doi.org/10.1016/j.econlet.2010.05.010>
- HOECHLE, D. (2007). Robust standard errors for panel regressions with cross-sectional dependence. (Robusztus standard hibák keresztmetszeti függőséget mutató panelregressziókhöz.) *The Stata Journal*: Volume 7 Number 3, pp. 281-312,
<https://doi.org/10.1177/1536867x0700700301>
- Knoema (2016). Data. Letöltve: December 2.,
<https://knoema.com/>
- MARTINEZ-VAZQUEZ, J., CLAUS, I., VULOVIC, V. (2012). Government Fiscal Policies and Redistribution in Asian Countries. (Kormányzati fiskális politikák és újraelosztás ázsiai országokban.) *Economics Faculty Publications*, 22,
<https://doi.org/10.2139/ssrn.2174128>
- MUKARAMAH H., JALIL, AHMAD Z. A., BAKAR, NOR'AZNIN A. (2011). Household Income Distribution Impact of Public Expenditure by Component in Malaysia (A közkiadások hatása komponensenként a háztartások jövedelemeloszlására Malajziában), *International Review of Business Research Paper*, Vol. 7, No. 4, pp. 140-165
- NICKELL, S. (1990). Unemployment: A Survey. (Felmérés a munkanélküliségről.) *The Economic Journal*, vol. 100, No. 401, pp. 391-439,
<https://doi.org/10.2307/2234131>
- ODEDOKUN, M. O., ROUND, J. I. (2004). Determinants of Income Inequality and its Effects on Economic Growth: Evidence from African Countries. (A jövedelmi egyenlőtlenséget meghatározó tényezők és az egyenlőtlenség hatása a gazdasági növekedésre: afrikai országok adatai.) *African Development Review*, Letöltve: URL:// <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1017-6772.2004.00093.x/full>,
<https://doi.org/10.1111/j.1017-6772.2004.00093.x>
- OKATCH, Z., SIDDIQUE, A., RAMMOHAN, A. (2013). Determinants of Income Inequality in Botswana. (A jövedelmi egyenlőtlenséget meghatározó tényezők Botswanában.) *Economics Discussion / Working Papers* pp. 13-15, The University of Western Australia, Department of Economics.
- OSTERGAARD, S. F. (2013). Determinant of Income Inequality: A Sub-Saharan Perspective (A jövedelmi egyenlőtlenséget meghatározó tényezők szubszaharai perspektívából), Thesis, School of Business and Social Sciences, Aarhus University
- PERARA, L. D. H., LEE, G. H. Y. (2013). Have economic growth and institutional quality contributed to poverty and inequality reduction in Asia? (Hozzájárult-e a gazdasági növekedés és az intézményrendszer minősége a szegénység és egyenlőtlenség csökkenéséhez Ázsiában?) *MPRA Paper* No. 52763, Feltöltve: 2014. január 9. 12:45 UTC, 2013.06.002. Letöltve: <https://mpa.ub.uni-muenchen.de/52763/>,
<https://doi.org/10.1016/j.asieco.2013.06.002>
- SCHUKNECHT, L., TANZI, V. (2005). Reforming Public Expenditure in Industrialised Countries. Are there trade-offs? (A közkiadások reformja az iparosított országokban. Vannak kompromisszumok?)

Working Paper, European Central Bank, Series No. 435/February 2005

TINBERGEN, J. (1972). Factors Determining Income Distribution. (A jövedelemeloszlást meghatározó tényezők.) *Journal of Economic Issues*, Vol. 6, No. 4, pp. 207-216, <https://doi.org/10.1080/00213624.1972.11503068>

YATES, M. D. (2004). Poverty and Inequality (Szegénység és egyenlőtlenség) in the Global Economy. *Monthly Review*. Volume 55, Issue 09 (February), Letöltve: <https://monthlyreview.org/2004/02/01/poverty-and-inequality-in-the-global-economy/>, https://doi.org/10.14452/mr-055-09-2004-02_4

PRS Group (2012). The International Country Risk Methodology Guide. URL: [https://www.prs-](https://www.prs-group.com/wp-content/uploads/2012/11/icrgmethodology.pdf)

[group.com/wp-content/uploads/2012/11/icrgmethodology.pdf](https://www.prs-group.com/wp-content/uploads/2012/11/icrgmethodology.pdf)

The World Bank (2016). World Bank Indicators. Retrieved on November 21, 2016 from <https://data.worldbank.org/indicator>

The World Inequality Database (Globális egyenlőtlenségi adatbázis) Letöltve: 2016. november 26. <https://wid.world/>

WID. World (2017). World Inequality Report. (Globális egyenlőtlenségi jelentés) In A, Savoia (2017). Global Inequality is on the rise-but at vastly different rates across the world. The Conversation. Letöltve: <https://theconversation.com/global-inequality-is-on-the-rise-but-at-vastly-different-rates-across-the-world-88976>